

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ
SWEDISH OLYMPIC COMMITTEE · COMITÉ OLYMPIQUE SUÉDOIS

Yttrande: 2023-12-22

Dnr: S2023/02066

Mottagare: Socialdepartementet
Adress: s.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: s.sf@regeringskansliet.se

Yttrande gällande SOU 2023:30 Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst

Sveriges Olympiska Kommitté (SOK) överlämnar härmed sitt yttrande över rubricerad utredning.

Sveriges Olympiska Kommitté, SOK, är den nationella olympiska kommittén i Sverige. SOK är det högsta beslutande organet i Sverige för olympiska frågor och är ansvarigt för det svenska deltagandet i olympiska spel.

SOK bedriver sedan 1998 stödprogrammet Topp och Talang för enskilda idrottare. Stödet är skraddarsytt och behovsprövat för aktiva som bedöms ha potential att nå medaljkapacitet på olympiska spel. Ambitionen är att idrottare i världstoppen, eller med potential att nå dit, ska kunna genomföra en hållbar heltidssatsning med sikte på olympisk medalj, oavsett den egna idrottens eller familjens ekonomi. Förutom stipendium som bidrag till levnadsomkostnader finns det via programmet exempelvis möjlighet till idrottsligt (tävlingar, träningsläger och tränare) och medicinskt stöd. Topp och Talang finansieras helt genom medel från partners från näringslivet.

Övergripande synpunkter

SOK tillstyrker utredningens förslag om att komplettera den presenterade modellen med lösningar för att omfatta personer som helt eller delvis finansierar sin yrkesverksamhet med stipendier som inte är skattepliktiga.

SOK tillstyrker vidare Riksidrottsförbundets (RF) remissvar om att förslagen även omfattar Sveriges främsta elitidrottare, som idag står mer eller mindre helt utanför det gemensamma trygghetssystemet.

Nedan beskrivs i korthet betydelsen av svensk toppidrott, samt toppidrottarnas livsvillkor.

Betydelsen av toppidrott för Sverige

Sverige behöver toppidrott och framgångsrika toppidrottare. Blågula idrottsstjärnor på högsta nivå blir förebilder för unga och inspirerar till idrott, hälsa och rörelse.

I en rapport från Svenska Institutet beskrivs också hur idrott bidrar till att sätta länder på kartan och att idrotten skapar goda möjligheter att lyfta värderingar och kan generera ökad turism och handel. Idrott utgör i många länder en stor del av den totala rapporteringen och samtalet om Sverige. Ett exempel är Storbritannien där idrotten utgör ungefär en tredjedel av all medierapportering om Sverige. Via idrotten har Sverige således möjlighet att påverka bilden av vårt land. Toppidrotten, och framför allt olympiska spel, är också lägerelden vi samlas runt som nation och där stolthet och gemensamma minnen för livet skapas.

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ
SWEDISH OLYMPIC COMMITTEE · COMITÉ OLYMPIQUE SUÉDOIS

Vikten av att Sverige får fram toppidrottare på högsta nivå är således mycket stor för vårt land samtidigt som dagens förutsättningar är alldeles för tuffa. Idrottare, som är första linjens representanter för Sverige, åtnjuter idag inte ens samma trygghetssystem som övriga svenska medborgare.

Villkoren för många svenska toppidrottare

Den mediala bilden av en toppidrottare i Sverige är långt ifrån den fullständiga bilden av en toppidrottare och dess vardag. Faktum är att cirka 30 av landets 38 olympiska specialförbund kämpar hårt med förutsättningarna runt toppidrotten och villkoren för många olympiska idrottare är direkt undermåliga.

Villkoren för många toppidrottare i Sverige idag i korthet:

- En satsning på internationell toppidrott kräver en 10–12 årig karriär med full satsning efter gymnasieåldern. Två träningspass per dag, nationella och internationella läger, samt tävlingar under 120–240 resdagar (beroende på idrott) per år är det som krävs.
- Endast ett fåtal individuella idrottare i vissa kommersiellt gångbara idrotter kan skapa sig en god ekonomisk situation via sin toppidrott. Några få idrottare (olympier) har prispengar och personliga sponsorer. Åtta av tio aktiva har inte dessa förutsättningar, undantag är de bästa friidrottarna (5 aktiva), simmarna (6 aktiva), längdskidåkarna (14 aktiva), alpina åkarna (10 aktiva), freestyleåkarna (12 aktiva) och skidskyttarna (12 aktiva), samt golfarna.
- De flesta toppidrottare lever på sina föräldrar/partner, SOK:s stipendium eller mindre deltidsjobb/deltidsstudier (CSN) under många år. De kan inte ta lån för att köpa en bostad och de har ofta inte kreditvärdighet att hyra en bostad heller. Tre av tio individuella toppidrottare får dessutom betala sitt förbund (på grund av bristande ekonomi för landslagsverksamheten) för att delta i ett svenskt landslag.
- Ett antal blivande eller aktuella toppidrottare tvingas/väljer att avsluta sin idrottsatsning i förtid på grund av sin socio-ekonomiska situation, för svårt livspussel, bristande ekonomi eller upplevelsen av alltför svag trygghet.
- En internationell toppidrottssatsning i individuella idrotter innebär ekonomiska, och sociala utmaningar, för väldigt många av de svenska idrottarna och idrottarna står helt eller delvis utanför svenska trygghetssystem, såsom pensionssystem, bostadsmarknad och socialförsäkring.

En aktuell rapport från SOK (2022) belyser svenska olympier och toppidrottarens socioekonomiska situation. Rapporten visar att hälften av 150 idrottare från 30 olika idrottsgrenar som finns i SOK:s stödprogram Topp och Talang har en årsinkomst under "existensminimum" (Kronofogdens förbehållsbelopp). Ungefär 16 procent lever under existensminimum även efter att de fått SOK:s stipendium som kan tilldelas de idrottare med en årsinkomst under 200 000 kr.

I de fall stipendier är en avgörande inkomstkälla är inkomsten alltså inte heller sjukpenninggrundande, ligger inte till grund för pension och idrottare som är/blir familjeförsörjare under sin karriär har i de flesta fall mycket låg ersättning från föräldraförsäkringen.

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ
SWEDISH OLYMPIC COMMITTEE · COMITÉ OLYMPIQUE SUÉDOIS

Summering

Givet beskrivna förutsättningar är SOK:s uppfattning att det är nödvändigt att förbättra de socio-ekonomiska förutsättningarna för aktiva för en hållbar och långsiktig toppidrottskarriär. För svensk idrotts framtida internationella konkurrenskraft är detta en nyckelfråga.

SOK har förstärkt sitt stipendiesystem så att fler olympiska toppidrottare inom Topp och Talang kan få högre årliga stipendier. Om dessa stipendier också vore inkomstgrundande skulle det betyda mycket för trygghet och kreditvärdighet. Vi anser också att svenska toppidrottare bör kunna åtnjuta liknande trygghetssystem som övriga svenska medborgare.

I övrigt delar SOK de synpunkter Riksidrottsförbundet (RF) framfört i sitt remissvar.

För Sveriges Olympiska Kommitté

Åsa Edlund Jönsson
Generalsekreterare